

درآمدی به اسطوره‌شناسی عصبی-تکاملی

عبدالرضا آقا محمدی

www.ketab.ir

نشر کردن

سرشناسه: ناصر مقدسی، عبدالرضا، ۱۳۵۷
عنوان و نام پدیدآور: درآمدی به اسطوره‌شناسی عصبی-تکاملی/نوشته عبدالرضا ناصر مقدسی؛
ویراستار فاطمه سعیدی.

مشخصات نشر: تهران: نشر کرگدن، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۳۰۸ ص.

فروست: مجموعه مطالعات تکامل/دبیر مجموعه محمدرضا معمارصادقی.

شابک: 978-622-7765-01-4

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

موضوع: اسطوره‌شناسی

Mythology: موضوع

موضوع: اسطوره

Myth: موضوع

موضوع: اساطیر ایرانی -- تاریخ

Mythology, Iranian -- History: موضوع

موضوع: تکامل (زیست‌شناسی)

Evolution (Biology): موضوع

موضوع: انسان -- تکامل -- جنبه‌های روان‌شناسی

Human evolution -- Psychological aspects: موضوع

شناسه افزوده: معمارصادقی، محمدرضا، ۱۳۵۲-

رده‌بندی کنگره: BL۳۱۲

رده‌بندی دیویی: ۲۰۱/۳

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۸۰۴۸۸۶۰

اطلاعات رکورد کتاب‌شناسی: فیبا

همه حقوق برای نشر کرگدن محفوظ است.

www.kargadanpub.com

telegram.me/kargadanpub

instagram.com/kargadan.pub

نشر کرگدن

مجموعه مطالعات تکامل - ۲

دبیر مجموعه: محمدرضا معیار صادقی

درآمدی به اسطوره‌شناسی عصبی-تکاملی

نویسنده: عبدالرضا ناصر مقدسی (عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران)

ویراستار: فاطمه سعیدی

مدیر هنری: سحر ترهنده

ناظر چاپ: علی محمدپور

لیتوگرافی: نقش سبز

چاپ و صحافی: زعفران

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۷۶۵-۰۱-۴

چاپ اول: ۱۴۰۰

تیراژ: ۷۰۰ نسخه

قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان

یادداشت دبیر مجموعه

بیش از یکصد و شصت سال پس از انتشار کتاب دوران ساز داروین، تکامل دیگر «فقط یک نظریه» در کنار نظریه‌های دیگر نیست. هیچ دانشگاهی در جهان و ایران وجود ندارد که نظریه‌ای جز تکامل را درباره منشأ و تنوع گونه‌ها تدریس کند و «نظریه‌های دیگر» عمدتاً محدود به محافل غیردانشگاهی و غیرعلمی و در دانشگاه‌ها نیز محدود به غیرزیست‌شناسان مانده است.

بیش از یکصد و شصت سال پس از انتشار کتاب دوران ساز داروین، اکنون بحث نه بر سر نظریه تکامل بلکه بر سر انقلاب داروینی است که پس از انقلاب کوپرنیکی بزرگترین دستاورد بشر در تعیین جایگاه او در نظام کائنات است. همان‌طور که انقلاب کوپرنیکی باعث ابطال نظریه مرکزیت فیزیکی ما در کیهان شد، انقلاب داروینی هم مشغول ابطال نظریه مرکزیت زیستی ما در مجموعه موجودات زنده است.

این انقلاب حتی در غرب نیز هنوز در جریان است و هضم نتایج آن به چند سده وقت نیاز دارد. مهم‌ترین این نتایج، اول قبول «غیرضروری بودن» (contingency) وجودمان و دوم قبول «پیوستگی» (continuity) آن با دیگر موجودات زنده است. غیرضروری بودن یعنی اینکه وجود ما نتیجه اتفاقات تکاملی است و اگر زمان به عقب باز می‌گشت و تکامل دوباره اتفاق می‌افتاد، هیچ معلوم نبود ما نیز دوباره از جمله محصولات آن باشیم. پیوستگی نیز یعنی تفاوت ما با موجودات زنده دیگر تفاوتی ماهوی و کیفی نیست. ما تنها کمی از موجودات زنده دیگر پیچیده‌تریم.

اینها اما نتایجی نیستند که همه با آن موافق باشند یا بتوانند به آسانی هضم کنند، اما حتی سازگار کردن باورهای دینی با این نتایج نیز نیازمند شناخت نظریه تکامل و انقلاب داروینی حاصل از آن است.

استلزامات نظریه تکامل سال‌هاست که دیگر محدود به زیست‌شناسی تکاملی نمانده و اکنون مباحثی مانند بیوشیمی تکاملی، باستان‌شناسی تکاملی، علوم سیاسی تکاملی، روان‌شناسی تکاملی، جامعه‌شناسی تکاملی، پزشکی تکاملی، فلسفه تکاملی، انسان‌شناسی تکاملی، زیبایی‌شناسی تکاملی، اقتصاد تکاملی، دین‌شناسی تکاملی، اسطوره‌شناسی عصبی-تکاملی، زبان‌شناسی تکاملی، آواشناسی تکاملی و موسیقی‌شناسی تکاملی تنها بخشی از نتایج ورود تکامل به عرصه‌های شناخت بشری است. اگر ما، مثل همه جانداران، محصول فرایند تکامل (تکامل زیستی و تکامل فرهنگی) باشیم، هر چیز مربوط به ما نیز محصول فرایند تکامل است و باید اول از این منظر به آن نگریسته شود. تکامل حتی محدود به عرصه شناخت نیز نمانده و در عرصه‌های فناوری و خلاقیت نیز الهام‌بخش بوده است؛ برنامه‌نویسی تکاملی، رایانش تکاملی، روباتیک تکاملی، هنر تکاملی (به‌ویژه موسیقی تکاملی) و نقد ادبی داروینی نمونه‌هایی از این دست‌اند.

مجموعه «مطالعات تکامل» بر آن است با فراهم آوردن متون کلاسیک و غیرکلاسیک در همه مباحث تکاملی، گامی کوچک در راه شناخت انقلاب داروینی و نتایج و استلزامات آن بردارد و کمک کند ما نسبت خود را با این انقلاب علمی هرچه روشن‌تر کنیم. بررسی و پژوهش در تاریخ نظریه تکامل و تاریخ مواجهه ما با این نظریه و نیز احیای میراث فرهنگی و علمی ما در این زمینه گام کوچک دیگری است در این راستا که در مجموعه «مطالعات تکامل» به آن خواهیم پرداخت.

نظریه تکامل نه حرف آخر است و نه حقیقت محض. نظریه تکامل موفق‌ترین نظریه در تبیین چگونگی پیدایش جانداران و ما است که تاکنون ارائه و از سوی جامعه علمی پذیرفته شده است و همین کافی است مجموعه‌ای را در نشر کرگدن به آن اختصاص دهیم.

فهرست

۱	مقدمه
۳	۱. چرا تجربه اسطوره‌ای؟
۵۷	۲. طلوع مغز
۸۵	۳. پیش اسطوره‌ها
۱۰۱	۴. طلوع انسان
۱۶۷	۵. عروج انسان
۱۹۱	۶. بررسی اساطیر ایرانی بر اساس اسطوره‌شناسی عصبی-تکاملی
۲۵۳	۷. آبرانسان
۲۶۳	۸. جستار نهایی
۲۷۹	منابع